

Crigíngerovy mapy Čech v Mapové sbírce PřF UK

Eva Novotná

Mapová sbírka

Knihovna geografie PřF UK

2017

Život Johanna C. Crígingera

1521-1571

- srpen/září 1521 Jáchymov (Thal)
- Lat. školu u Johanna Mathesia v Jáchymově
- Uní: Wittenberg (magistr 1544), Lipsko, Tübingen
- 9. 11. 1547 ordinován luteránským farářem
- v Marienbergu (Mariánská Hora)

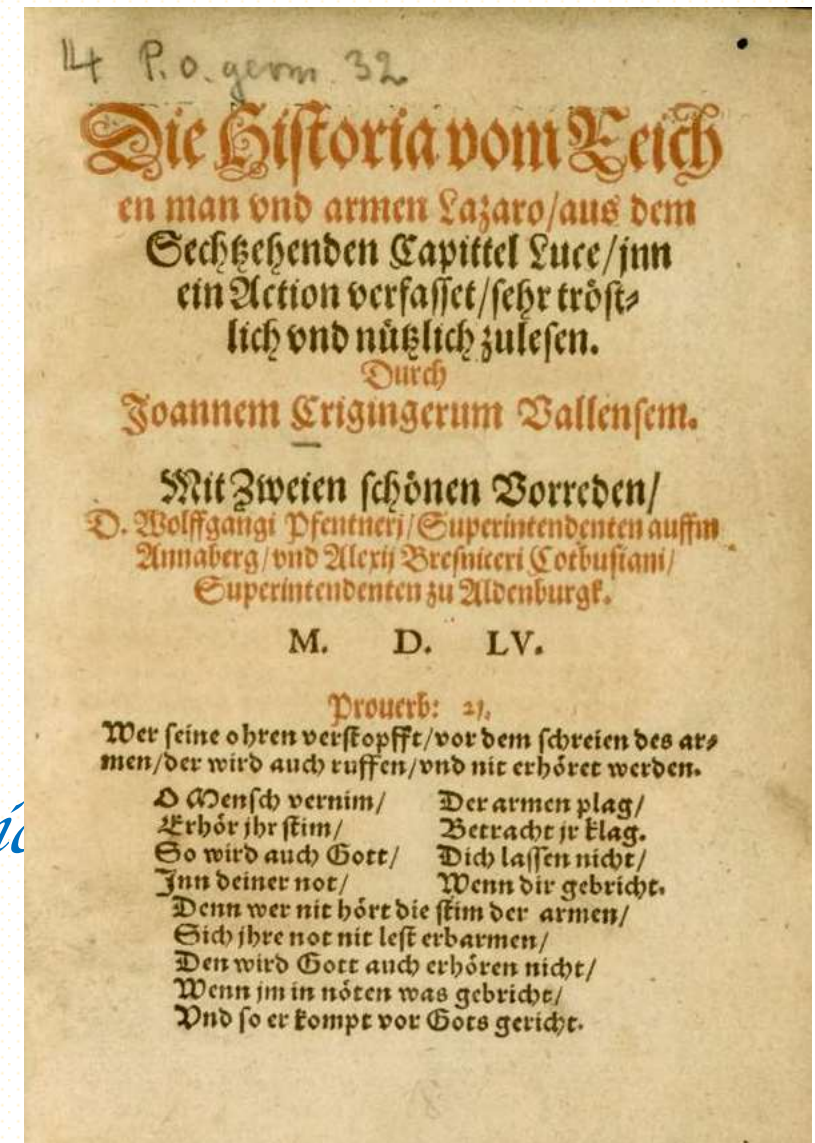
Život Johanna C. Crigíngera

- *dvorní kazatel u hraběte Lorence Šlíka*
- *ve Žluticích v Tepelské vrchovině na řece Střele*
- *trvale se usadil v Marienbergu (1548)*
- *oženil se s Uršulou Meynersovou z Nebanic
u Chebu*
- *učitel, působil jako diákon*
- *od roku 1559 jako farář*
- *+ 27.12. 1571 Marienberg, Sasko*

Dílo Johanna C. Crigíngera

- *literární, teologické a kartografické*
- Mapy: Sasko 1567, 1568:
- *Chorographia nova Misnae et Thuringiae*
- 2. mapa Čech 1568:
- *Bohemiae Regni nova Chorographica Descriptio*

Criginger, Johannes: Die Historia vom Reichen man und armen Lazaro, Dresden, 1555. Zdroj: [Bayerische Staatsbibliothek](#)

Chorographia nova Misnae et Thuringiae

quit Ioachimus Cureus. Vrbs praecipua est Gomitia, deinde Sittaua, & aliae. In illa
uius eam rigat. Misniae & Thuringiae enarrationem vide infra propriis suis Tabulis, quas
peculiares in hoc Theatro suo loco habent. Harum regionum typicam delinea-
tionem, ex tabula Geographica Ioannis Crigingeri, quae Pragae ex-
cusa est anno 1568. huic nostro operi inseruimus.

47

Ukázka výseče mapy Saska, Míšně a Thurinska J. Crigingera v adaptaci A. Ortelia s titulní kartuší SAXONIAE, | MISNIAE, THU= | RINGIAE, NOVA | EXACTISSIMA | DESCRIPTIO. TOT, 1584, př. č. 12/09428 (Zdroj: Mapová sbírka PŘF UK)

Chorographia nova Misnae et Thuringiae

- *Kopírována:*

*Hondiem, Janssonem, Schenkem a Valkem, Blaeuem,
van der Keerem, de Wítem, Danckertsem, Visscherem,
Covensem a Mortierem, Sansonem, Jaíllotem, Merianem,
Homannem ad.*

Varianty jmen Crigíngera

- **Hantzsch**: Crigínger nebo Crogíngerus.
- Wittenberská matřika: Kríngíngerus, lípská Kríngeriús,
- rukopisná marianbergská kronika: Krüger, Krieger a Kriegner
- dramata: Krügínger a Crigíngiús
- na mapě Čech jako Grígvíger.
- Podle **R. Tooleyho** používal **Crigínger**
- a jeho vydavatelé k popisu jeho autorské odpovědnosti těchto forem jména: Gríngíngerus, Kriegengerus, Kríngeriús, Krügínger, Grísvíger, Krüger, Krieger, Kriegner, Crispíngiús

Crigíngerovy mapy v Mapové sbírce PřF UK

- Atlasy a mapy
 - Abraham Ortelius
 - Gerhard de Jode
 - Gerhard Mercator
- Faksimile
 - *Monumenta Cartographica Bohemiae*
 - Salzburská mapa
 - Strahovská mapa
 - Soutisk obou

Salzburská kopie

Monumenta CB, 1930,
1938, 1941

V. Švambera, B.
Šalamon, K. Kuchař

2. mapa Čech,
Praha, 1568

11,1 cm = 12 míl malých
(parva), 8 míl středních
(mediocr.), 8 míl velkých
(magna)

Měřítko 1: 683 500

41,1 x 52,9 cm,

na listu: 54 x 70,5 cm

Ovál: osy. 41,2 x 48,6 cm

292 sídel

Roubík, F. č. 61 (s. 91)

Bohemiae regni nova chorographica descriptio (Praha, s.d. 16. stol.)

370 x 540

Poškozená

Ln. par. král s žezlem, jablkem a štítem a českým lvem

Pn,par.:bojovník s korunou na hlavě s praporem a štítem s moravskou orlicí

Uprostřed ho: medailon s poprsím Rudolfa II.

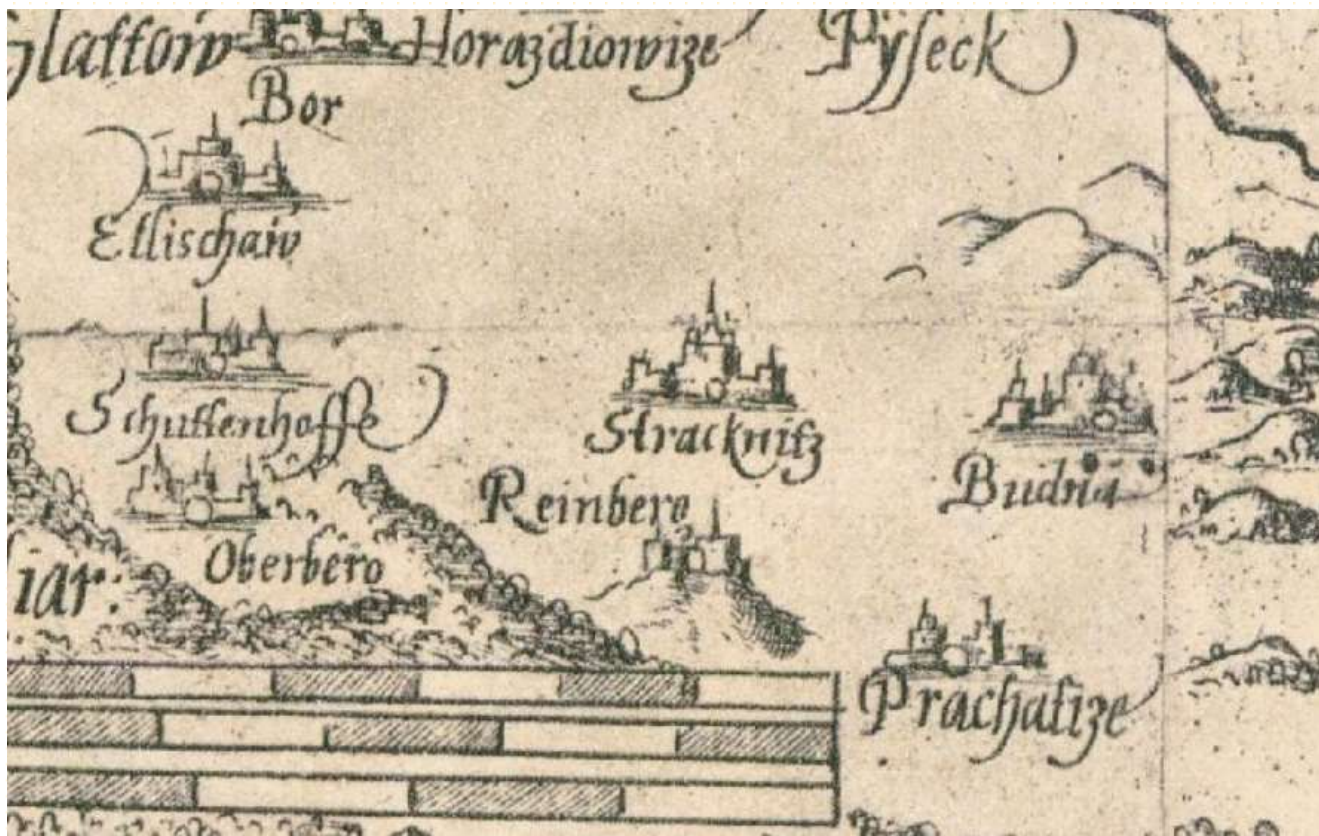
Pd. par. Zbrojnoš.

Mapa typu Crigingerova.

*Tzv. salzburská mapa reprodukována K. Kuchařem v MONUMENTA
CARTOGRAPHICA BOHEMIAE. St.:38, srv ič. 341*

slepení dvou listů

podélné slepení před tiskem

Mariaberg

Salzburská kopie - detaily

Thal/Jáchymov

Historická kartografie, PŘF UK, 2017

sídla

× Města

+ 224

× Hradý

+ 59

× Kláštery

+ 7

Česko-německé názvy

Úplné zobrazení záznamu

Zvolte formát: [Standardní formát Katalogizační lístek](#) [Zkrácený záznam](#) [S návěštími polí](#) [S kódy polí MARC](#)

Záznam 5 z 6

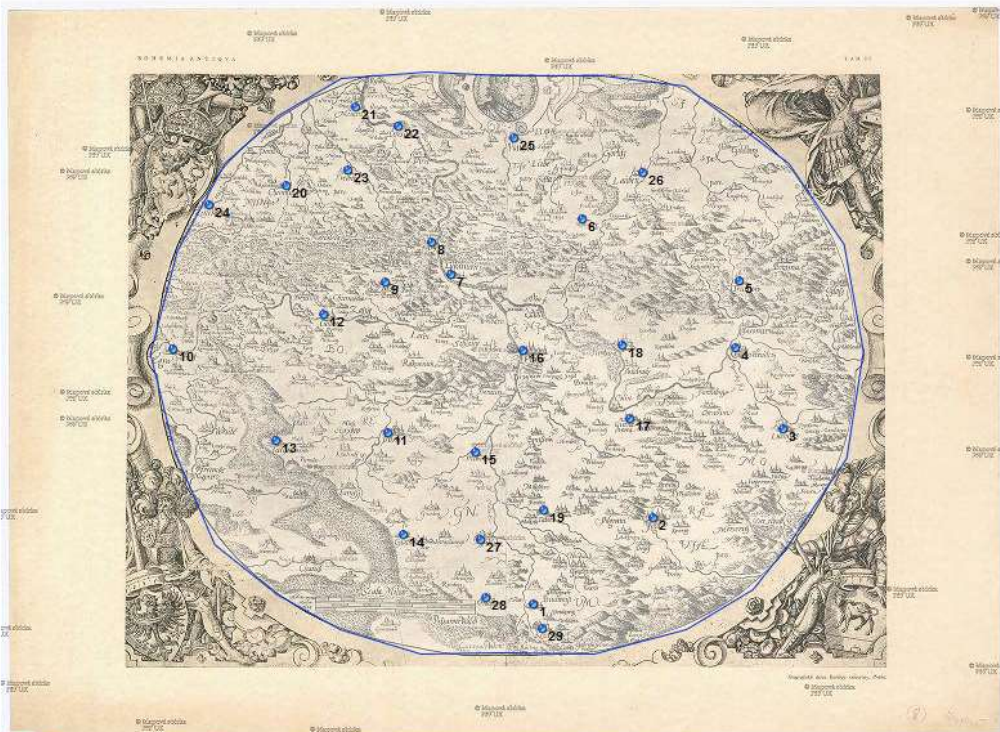
Číslo záz.:	001556879
Autor	● Criginger, Johann C., 1521-1571
Název	● Bohemia antiqua. Tab. II. [kartografický dokument] / [Johann Criginger]
Další názvy	● Pochází z: Monumenta cartographica Bohemiae
Naklad.údaje	Praha : Geografický ústav Karlovy university, [1938]
Popis	1 mapa : čb. ; 43 x 53 cm na 54 x 69 cm + 1 průsvitná folie
VedlZ-osobní jm.	● Kuchař, Karel, 1906-1975
Poznámka	Faksimile Parerga Měřítko uvedeno bez jednotek Pochází z: Monumenta cartographica Bohemiae / Karel Kuchař ... [et al.]
Jednotky-vše	Všechny jednotky
Jednotky-DK	PřF Mapová sbírka
Příbuzný dokum.	GEO BIBL
El.umístění	Zobrazení plného textu (Digitální archiv UK)
Externí link	Georeferencer
Výraz tez.-dle \$2	● regionální geografie -- faksimile
Geograf. jméno	● Česko
Žánr/forma	● regionální mapy ● faksimile
Skupina Konspektu	913(437) - Geografie Česka a Slovenska, reálie, cestování 912 - Mapy. Atlasy. Glóby
MDT	● 913:912.43(437.31)
Jazyk	lat, cze
Citace	CRIGINGER, Johann C. <i>Bohemia antiqua</i> [Měřítko 11,1 cm = miliar. parua = medioc. = mag.]. Tab. II. Praha: Geografický ústav Karlovy university, 1938. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=1336594 ČSN ISO 690 citace PRO

Identické body

Ořez

NAJDI PODOBNÉ

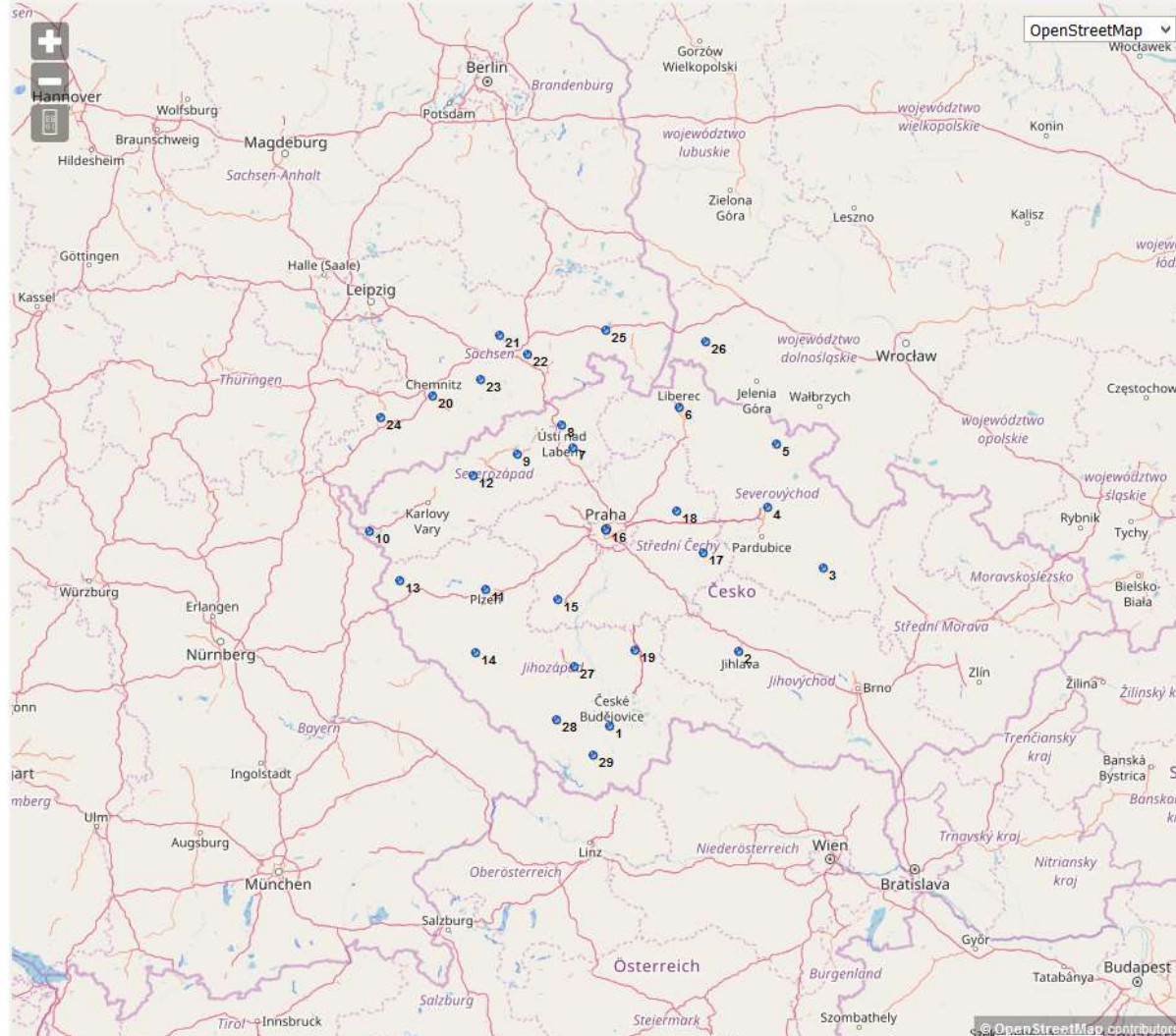
UNIVERSITAS CAROLINA PRAGENSIS

>>> Bohemia antiqua - 1939 - 1938 - Criginger, Johann C. - Geografický ústav Karlovy university

Najít místo

ULOŽ BODY

OpenStreetMap

<http://cuni.georeferencer.com/map/Tr5I5q6gvH2ePizH21zR1E/201604121209-X6B7B8/visualize>

Zpět na vyhledávání

Bohemia antiqua.[Johann Criginger]Tab. II.

Aktualizováno: 2 years ago

regionální geografie; Česko;

Completed

Stažení a odkazy

Katalog UK / CUNI catalog

Zobrazí tento metadatový záznam v Katalogu UK / Display this record in CUNI catalog

Otevřít odkaz

Otevřít mapu / Open map

Otevře náhled v openLayers / Open map in OpenLayers viewer

Otevřít odkaz

Náhled pro stažení / Preview to download

Odkaz obsahuje náhled obrázku pro stažení / Link to download

Otevřít odkaz

Pro stažení kompletních metadat (XML, mapa) použijte volbu - Exportovat (ZIP) - z rozbalovacího menu vpravo nahoře vedle tlačítka s okem.

O tomto zdroji

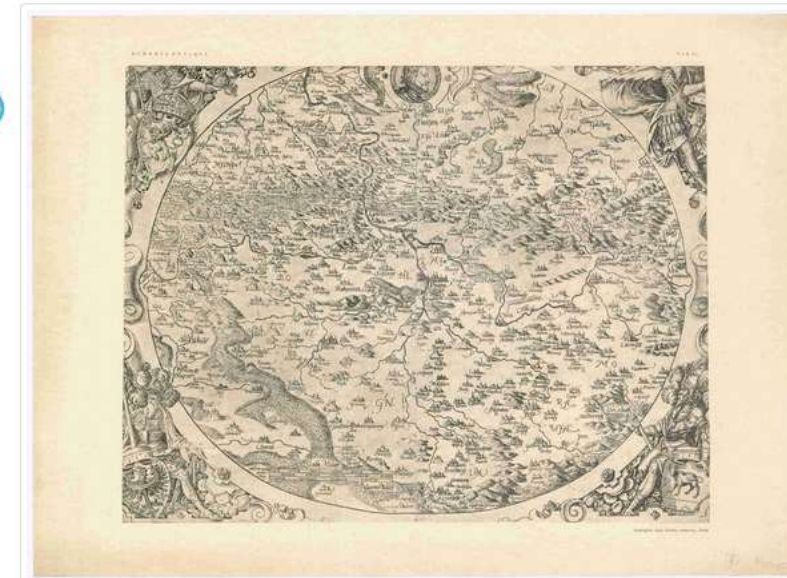
Klíčová slova

- regionální geografie
- Česko

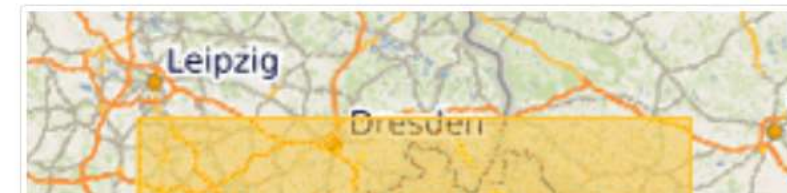
Jazyk

- lat

Přehled

Prostorový rozsah

http://mapy2.natur.cuni.cz:8080/geonetwork/srv/cze/catalog.search#/metadata/dc3669ee-843d-4d9a-9b6f_batch33_layer_D1_00134_00002_300dpi Historická kartografie, PŘF UK, 2017

**Strahovská
kopie**

*Boemiae regni
chorographica*

descriptio

Reprodukce

K. Kuchař

Pozitív ze 2 dílů
sklen. negativu MS,
Spojeno digitálně
poškození

*Soutisk obou kopií
(1960)*

K. Kuchař

*Monumenta Cartographica
Bohemiae, Moraviae, Silesiae
atque Sloveniae*

mapový rám: 43 x 52,7 cm
na listu: 53,5 x 69,5 cm
ovál osy: 42,5 x 48,5 cm
originální velikost

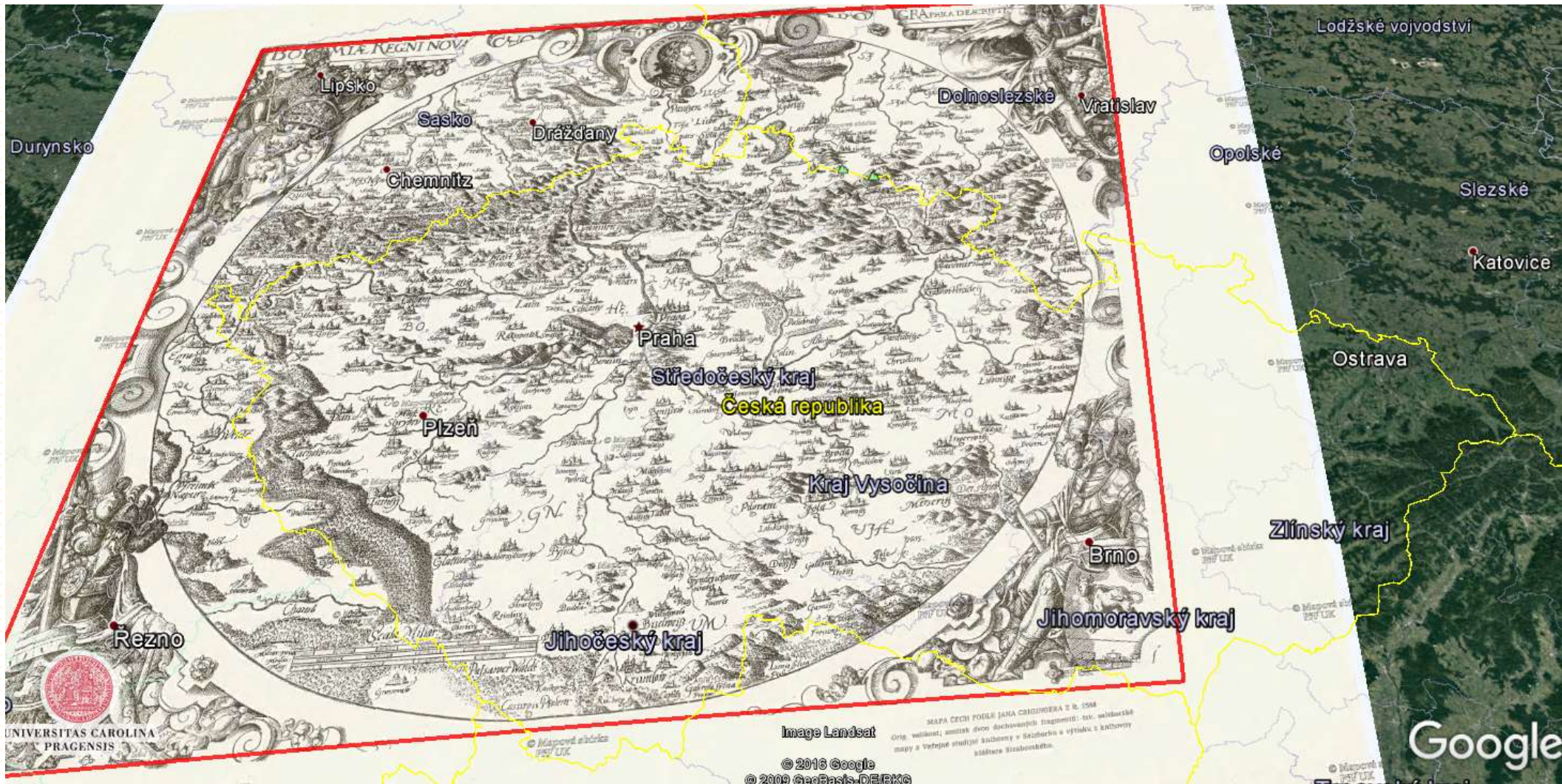

plné zobrazení záznamu

volte formát: [Standardní formát](#) [Katalogizační lístek](#) [Zkrácený záznam](#) [S návěštími polí](#) [S kódy polí MARC](#)

áznam 1 z 6

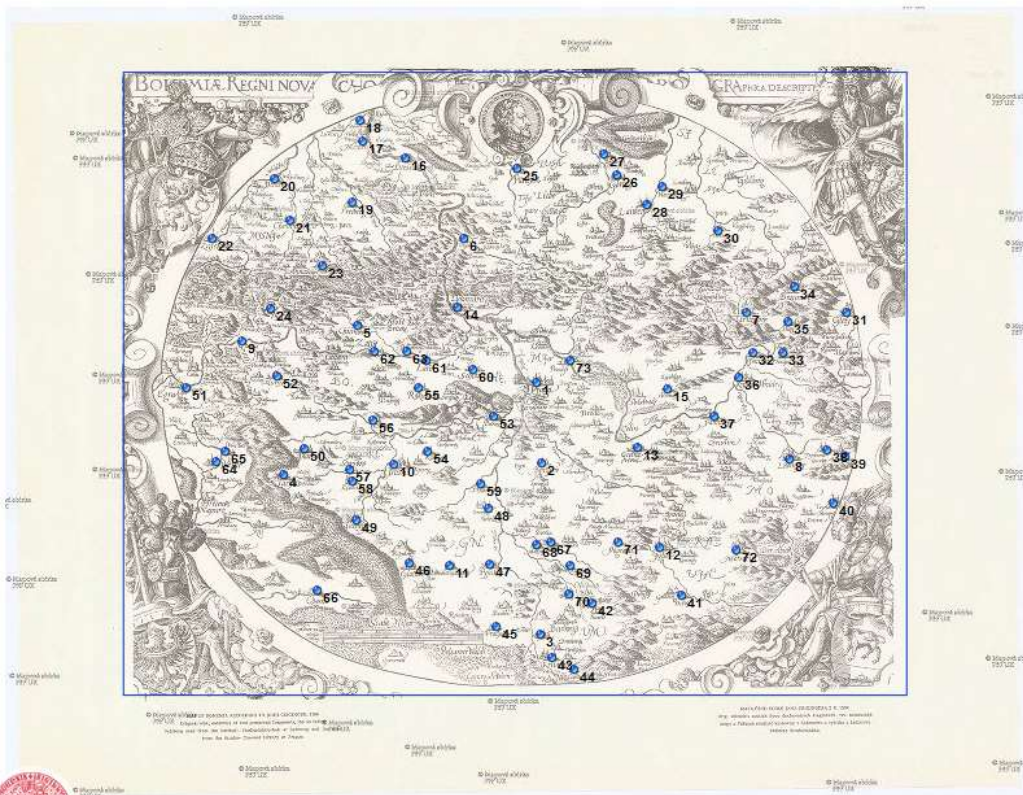
íslo záz.:	001556787
utor:	• Criginger, Johann C., 1521-1571
ázev:	• Map of Bohemia [kartografický dokument] / according to John Criginger = Mapa Čech / podle Jana Crigingera ; Karel Kuchař
alší názvy:	• Pochází z: Monumenta cartographica Bohemiae, Moraviae, Silesiae atque Sloveniae : olim partes Hungariae superiores nuncupatae
aklad.údaje:	[Praha : Mapová sbírka, 1960]
opis:	1 mapa : čb. ; 43 x 53 cm na 54 x 69 cm + 2 průsvitné fólie
edIZ-osobní jm.:	• Kuchař, Karel, 1906-1975
oznámka:	Faksimile Ozdobná kartuše Parerga Měřítka uvedeno bez jednotek Pochází z: Monumenta cartographica Bohemiae, Moraviae, Silesiae atque Sloveniae : olim partes Hungariae superiores nuncupatae / Karel Kuchař Poznámka: soutisk dvou dochovaných fragmentů: tzv. salzburské mapy z Veřejné studijní knihovny v Salzburku a výtisku z knihovny kláštera Strahovského
ednotky-vše:	Všechny jednotky
ednotky-DK:	PřF Mapová sbírka
řibuzný dokum.:	GEO BIBL
l.umístění:	Zobrazení plného textu (Digitální archiv UK)
xterní link:	Georeferencer
ýraz tez.-dle \$2:	• regionální geografie -- faksimile
eograf. jméno:	• Česko
ánr/forma:	• regionální mapy • faksimile
kupina Konspektu:	913(437) - Geografie Česka a Slovenska, reálie, cestování 912 - Mapy. Atlasy. Glóby
IDT:	• 913:912.43(437.31)
azyk:	lat, cze, eng
itace:	CRIGINGER, Johann C. a Karel KUCHAR. <i>Map of Bohemia</i> [Měřítka 11,1 cm = miliar. parua = medioc. = mag.]. [Praha: Mapová sbírka, 1960]. Dostupné také z: http://digitool.is.cuni.cz/R/?func=dbin-jump-full&object_id=1336580 ČSN ISO 690 citace PRO

*Soutisk obou kopií MCB
(1960), georeferencer
J. Criginger, K. Kuchař
Monumenta CB, 1960*

Identické body Ořez

NAJDI PODOBNÉ

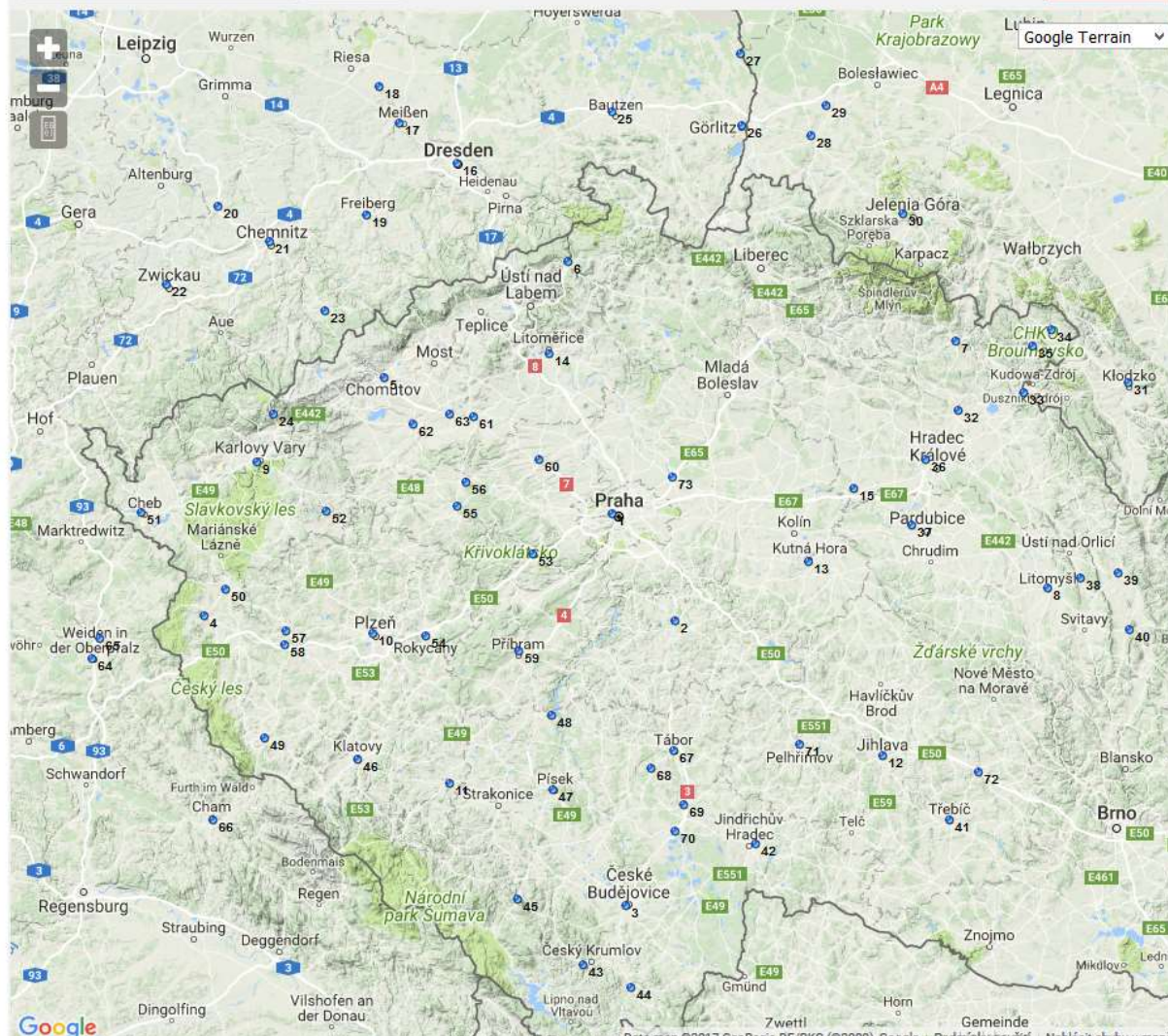
UNIVERSITAS CAROLINA PRAGENSIS

Map of Bohemia - 1860 - 1860 - Crüger, Johann C. - Mapová sbírka

Najít místo

ULOŽ BODY

Google Terrain

Abraham Ortelius (1527 – 1598)

* Narodil 4. dubna 1527
v Anverpách

+ zemřel 28. června 1598

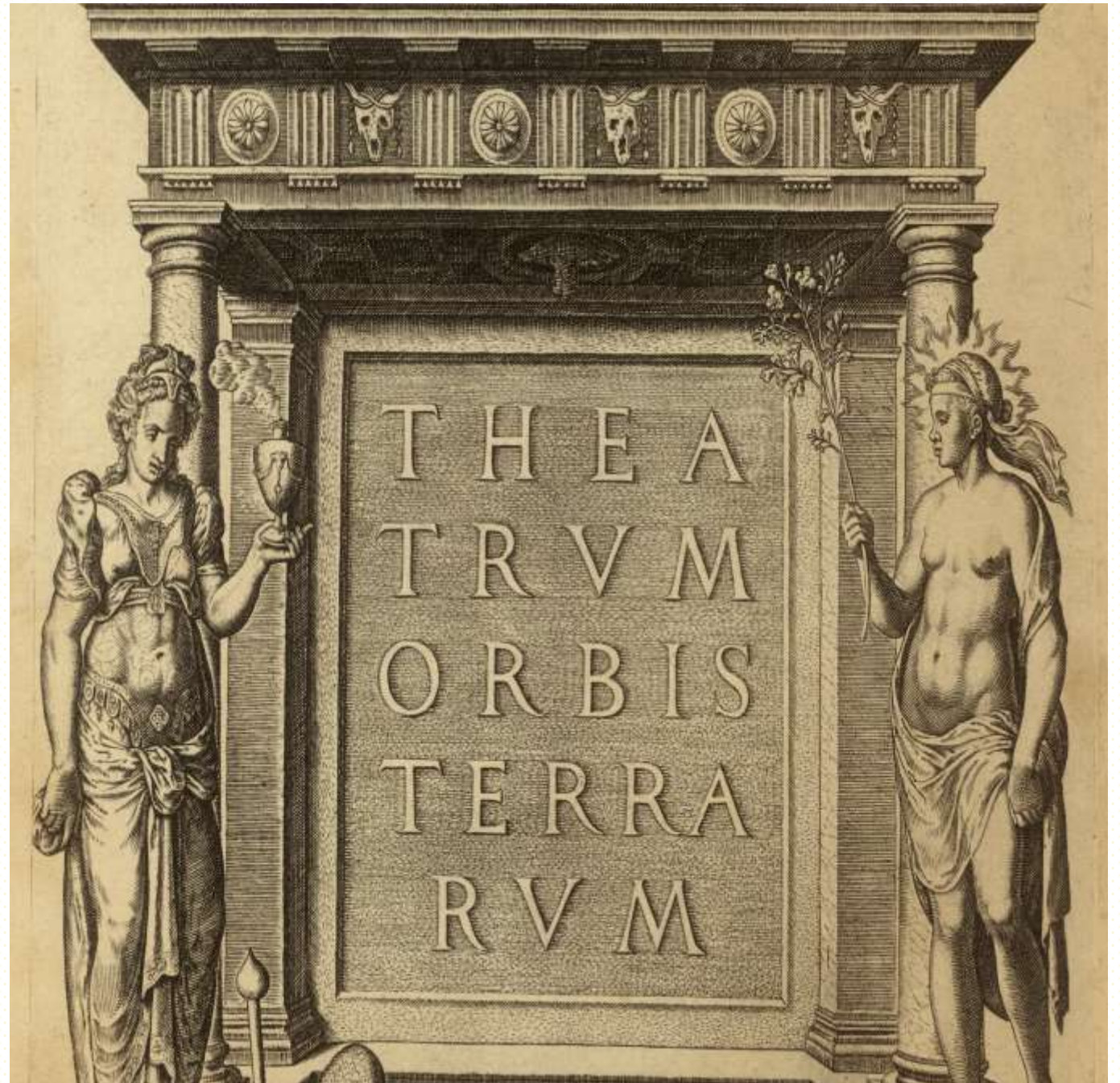
Je pochován v premonstrátském
klášteře v Antverpách

Abraham Ortelius, portrét z atlasu, rytina Ph. Galla
podle P. P. Rubense (1577)

ATLAS THEATRUM ORBIS TERRARUM

- Vydal v roce 1570, obsahoval 73 mědirytin map na 53 foliových listech.
- Úvodní mapa světa typu Orbis Terrarum v oválném promítání, které vyvinul Peter Apian.
- Následují mapy Ameriky, Asie, Afriky a Evropy a poté regionální mapy.
- Mapy vyryl Flám Frans Hogenberger (1535-1590), působící v Kolíně nad Rýnem.
- V roce 1593 již atlas obsahoval 137 map, v roce 1612 již 166.
- Zastaralé mapy byly zdokonalovány zejména podle zpráv zasílaných z misíí.

PARERGON

Ein Complement/ oder Zugabe

Dieses Theatri.

An den Ehrlieblichen Leser.

Wach dem die Beschreibung des Erdkreyses zum Ende gebracht war/ Güntziger lieber Leser/ hatte ich mir fürgenommen/ Die dien folgende Tafeln/ welche ich denen so sich auff die alten Historien/ so wol Geistliche/ als auch Weltliche/ bestelien/ abgerissen hatt/ besonders aufzugeben lassen. Dan sie bedunckten mich nichts zu der Sachen dienend/ die ich mir in diesem unserm Theatro vorgenommen/ sintemal ich darinn allein die gelegenheiten der Länder fürzustellen gestunnet war. Dieweil mich aber meine Freunde batthen/ hab ich mich erbitten lassen/ vnd sie als eine Zugabe/ zum Ende dieses unsers Wercks/ hinzu gesetzt.

Die Keyse des S.

Pauli.

Es bekennen täglich alle Gelehrten/ betrefset sich auch genugsam in sich selbst/ daß die Landtafeln zur erklaßung der Schrift sehr dienlich seyen. Derwegen auch in dieser unserer Zeit vil Gelehrte Männer diesen Werck vil handtreichung gegeben haben/ vnder welchen der fürnehmsten einer ist Truittius Simons von Delpho/ in seiner Tafel/ die er/ wie der Titul außweiset/ zur erklaßung beider Testament vorordinet hat. Dessen hat nachgefolgt Petrus Apianus in seiner Beschreibung der Keyse des S. Pauli. Darnach Martus Jordan von Heilstein/ Petrich Spohnianus Schütz/ in der Tafel/ welche er eine Keyse der Landt Gottes genant hat. Eben dasselbige hab ich mich auch vnderstanden zu thun in dieser Tafel/ so fern es die Raum hat erlauben mögen. Dann wie ich frey bekene/ daß es die vnsere den vns gemelbt mit vnsent der Darter nicht nach thun kan/ also darff ich doch einen frey zu sagen/ daß die vnsere Tafel nicht weniger darzu heiffe/ daß omer im lesen des Newen Testaments einen vollkommenlichen verstand dar auß faffen könne/ als auch dieser. Daß wie die obgemeldte Keyse Tafeln den mehrer theil mit Weltlichen Namen auß Proben erfület haben/ welche zu diesem heiligen vornehmen nicht vil nutz sein köndten/ also hab ich mich hergegen in meiner bestelien/ daß ich kein eich/ dessen im Newen Testament Meldung geschähe/ auß ließe. Wie sich aber noch niemande/ den ich weiß/ vnderstanden/ alle Darter beider Testament in einer besondern Tafel vorzustellen/ Also wollen wir hergegen niemande abgesetzt haben/ daß wir solches ein maß/ so fern vns Got der Allmächtig das leben/ vnd zeit vnd weis dazu verlichen wirt/ versuchen wollen.

Dodatky z německého vydání atlasu

REGNI BOHEMIAE DESCRIPTIO

5,7 cm = 6 milliarium

Měřitko: 1:780 000

Deska: 33,7 x 50,9 cm

Map. rám:

32,3 x 49,4 cm

Na listu: 33,6 x 51 cm

hydrografie

- Rybníky
- Řeky

horopis

sídliště

- Města

- Hrady

Kadaň-Lada

Výřez Litoměřice

Výřez Praha

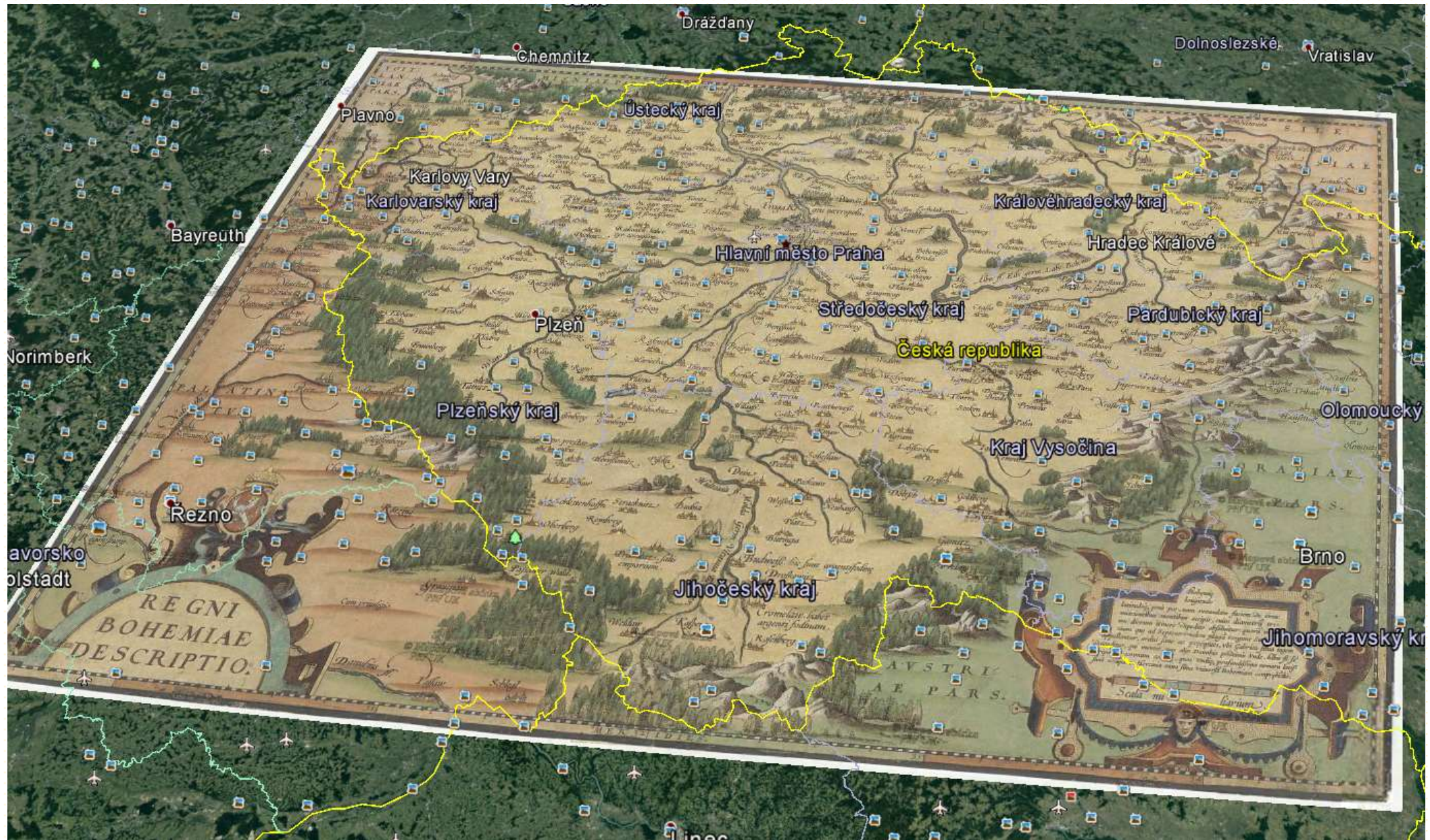

výřez Vladař

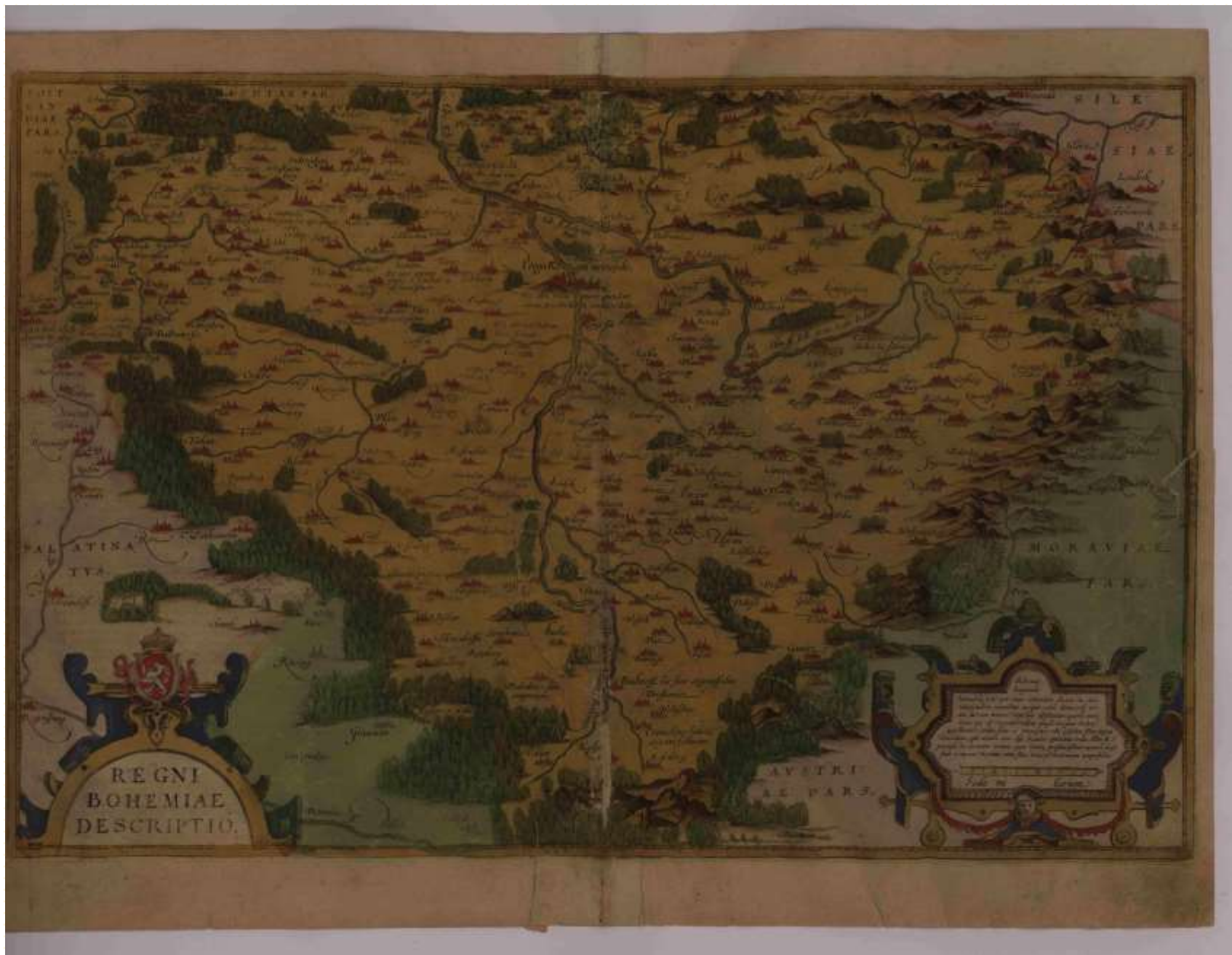

Cum privilegio.

Historická kartografie, PŘF UK, 2017

Historická kartografie, PŘF UK, 2017

TOT, ger, 1580

Ioannes Auentinus, *Bauariæ tabulam; Landshuti, anno 1533.*

Ioannes Baptista Guicciardinus, *Uniuersi terrarum Orbis imaginem, maxima forma; quam
Aquila comprehendit, Antverpia, 1549.*

Ioannes Bucius Ænicola, *Europam; sub forma puella, Parisiis apud Christianum VVechelum.*

Ioannes Calameus, *Biturigum regionem; Lugduni apud Gryphium.*

Ioannes Crigingerus, *Bohemia, Misnia, Turingia, & collateralium regionũ tabulam; Praga, 1568.*

Ioannes Cuspinianus, *Hungariam; quam Petrus Apianus edidit; uti auctor est VVolfgangus
Lazius in sua Hungariæ tabula.*

Ioannes Dominicus Methoneus, *Europam; Venetiis, apud Mattheum Paganum.*

Ioannes Dryander, *Hassiam Cattorum regionem: eam modò hoc nostro Theatro edimus.*

Ioannes Florianus Antverpianus, *Frisiæ Orientalis regionem delineauit. quæ in hoc Theatro nunc
recens apparet.*

TOT, lat, 1584, rejstřík autorů

verze	folio text Bohemiae	Rok vydání	Počet vyd. kopií	Tiskař	Pozn.
Lat/kolorováno	25	1570	100	G. Coppens van Dienst	posl. řádky podle M. Broecke, M
Fre/ černobílé	25	1572/1574	225	G. Coppens van Dienst	M
Ger/kolorováno	47	1580	350	C. Plantin	M, A
Lat/ černobílé	53	1584	750	C. Plantin	M, A
Lat/kolorováno	57	1592	525	Officina Plantiniana	A
Lat/černobílé	57	1592	525	Officina Plantiniana	A
Fre/ černobílé	62	1598	525	Officina Plantiniana	M
Lat/ černobílé	63	1603	300	Officina Plantiniana pro J.B. Vrients	M, A
Ita/ černobílé	68	1608/1612	300	Officina Plantiniana pro J.B. Vrients	chybí s., M
?/černobílé	?	?	?	Historická kartografie, PŘF UK, 2017	Chybí text i s., M

*Crigingerovy mapy
V MS*

A. Ortelius, TOT

1570 - 1612

Rozbor Eva Novotná

BOHEMIA.

BOHEMIA, Germaniæ portio est, Aquilonis flatibus tota ferme exposita. Cuius ad Orientem vergens latus Moravi obtinent, & Slesitarum natio, Septentrionem iidem Slesij ac Saxones, qui & Misnenses & Thuringi appellantur. Ad Occidentem Aduocatorum (Voitlandia vulgò) terra est, Boiariorumque Regio. Meridionalem plagam tum Boiarij, tum Australes habent, qui ripas Danubij vtrasque accolunt, nec alia Bohemiæ quam Theutonum terra coniungitur. Sylua vniuersam claudit, quam veteres Hercyniam vocauerunt, cuius & Græci scriptores & Latini meminere. Flumina quæ terram irrigant, vniuersa in Albim exonerantur. Hic in montibus exoriens, qui Bohemiam Slesiamque determinant, mediam ferme Prouinciã perlabitur: primò in Occidentem, deinde in Septentrionem versus Saxoniã relinquens, per angustias montium & abrupta conuallium præceps Saxoniã petit; quam duas in partes dirimens, in Oceanum fertur; vbiq; à Rheno flumine æquo terrarum spacio distans. Amnes alij, quos Bohemi memorant, Orliozæ, quod Aquilam signat; Egra, qui ex nomine Oppidi quod alluit, vocatur, in terra Aduocatorum exoriens, apud Litomericiam Albi miscetur: sed cunctos Multania excedit, qui Metropolim Regni Pragam influit; hic Saczaniã, & Lulmiciũ, & Misam, & Albim secum trahit. Oppida toto Regno memorabilia, Praga; Regi, Pontifici que, honesta sedes; neque minor neque ignobilior Etrusca Florentia, treis in partes diuisa; quis nomina indidère, parua Pragã, veterem, ac nouam. Parua sinistrum latus Multaniæ fluminis occupat; colliq; coniungitur: in quo sita est Regia, ac S. Viti Pontificale Augustumque templum. Vetus Praga in plano iacet, vniuersa magnificis operibus adornata. Iungitur autem minori Pragæ lapideo ponte, quatuor & viginti arcuum. Nouam ciuitatem à veteri fossa disiungit profunda, vtrinque munita muro, & in quam facillè fluminis aqua deriuari potest. Post Pragã Litemesce, altera Pontificalis ciuitas, vicina Morauis. Cuthna quoque haud parui nominis habetur: vbi argenti venæ. Nec Buduicũ contemnere oportet. Habet etiam nomen Slagenwerdium, vtraque Broda, Budiage, Colonia, Litomericiũ, &c. gelida prorsus Regio, pisce, atque armentis abundans, cum voluere ferisq; frumenti ferax. Cicera pro vino vititur, illi Ceruiliã vocant. Ager toto Regno optimus. Vinum quod nascitur acerbum; ditiores ex Austria atque Hungaria importato vtuntur. Sermo genti & Dalmatis vnus. Mos vnus in hanc vsque diem seruat, in templis sermone Theutonico, in coemeteriis Bohemico plebs docetur. Solis Mendicantibus libertas fuit qua vellent lingua populũ instruere. Plebs toto Regno hibula, & ventri dedita. Quoties Cretense vinum Gaupones venale proponunt, inuenies quàm plures, qui iuramento adacti, nunquam cellam vinariã egredientur, nisi exhausto dolio. Nobilitas gloriæ appetens, belli perita. &c. Hæc sumpimus ex Eneæ Syluij historia Bohemica. Plura habes apud Munsterum, Rithaymerum, & Sabellicum Ann. 10. lib. 2., & Alb. Crantium in descrip. Wandalia. De huius Regionis incolis, vnde venerint, & antiquis eorum sedibus, lege Mart. Cromerum lib. 1. hist. Polonica. Idem citat cuiusdam Dubrauij Olomucensis Episcopi Bohemicam historiam, quam nos non vidimus. Pragã huius Regni Urbem primariã descripsit Georg. Handschius. Hanc typicam descriptionem sumpimus ex Tabula Iohannis Cringingeri, Pragæ An. 1568. adita.

LE PAYS DE BOHEME.

Le pais de Boheme est partout enuironné de forests, ou montagnes. Du costé de Slesi y a des rochers bien hauts, les autres parties ont quasi partout des boscages bien espais pour leur defense. Et cōmençant par le dehors de la riuere Albe du costé d'Orient, il y a ces pays tout à l'entour; Lausnitz, Slesi, Merhern, Autriche, Bauiere, Nortgew, Voitlande, Franconie, & Myse. Et combien que partout ces pays susdits l'on parle lan-

laquelle y a des mines d'argent: & plusieurs autres viues & portereines, come l'on peut voir en ceste Carte, que nous auons prinse de celle que Iean Cringinger a faite, imprimée à Prague. Il y a plus de trente villes (cōme dit Munstere) appartenantes sous la Courōne, sans qu'aucun autre en porte le tiltre: les autres appartiennent à certains Seigneurs & Gentilshommes. Ces Bohemiens s'appellent en leur langage, Czechy; & les Alemans ilz appellent Niemecke.

10. des anderen
feitung haben

Auff Beh
Praba,
Plzen,
Budieiovvize,
Kolin,
Cheb,
Strzibro,
Hora,
Tabor,
Zatez,
Litomierzitze,

landemus hat Prag die Hauptstadt des Reichs/ genommen.
ingers/ im Jar 1568. in Prag aufgangen/ genommen.

auff Behmische vnd Teutsche Sprach/ auff Munstero.

dise Stätt
seind dem
König ohn
mittel vnd
derworff
sen.

Auff Behmisch.
Launij,
Rokovvink,
Klatovvy,
Beraim,
Most,
Hradetz,
Auschij,
Myto,
Dvvor.
Laromiertz,

Auff Teutsch.
Laun.
Rakowinck.
Glataw.
Bern.
Bruck.
Gretz.
Aust.
Maut.
Hoff.
Jaromir.

Auff Behmisch.
Dub,
Piela,
Gilovvy,
Krupka,
Loket,
Hantzburg,

Auff Teutsch.
Aeh.
Weiswasser.
Gilaw.
Graupen.
Elbogen.
Hasenburg.

Dise Stätt
seind den O
bersten des
Reichs vnd
dertham.

Den Fluß Albim/nennen die Teutschen die El
be/die Behmen/Labe.
Den Fluß Moltam/nennen die Behmen
Vltava.

TOT, ger, 1580

peculiariter descripsit Georgius Handschius. Hanc typicam delineationem sumpimus ex tabula Ioannis Crigingeri,
Pragæ anno 1568. edita.

Regni huius urbium aliquot nomenclaturas ex Munstero hic adducere libuit. Omnes namque
ciuitates huius regionis aliter ferè Bohemus, aliter Germanus pronunciant.

Bohemus.
Praba,
Plzen,
Budieiovviza,
Kolim,
Cheb,
Strzibro,
Hora,
Tabor,
Zatez,
Litomierzitze,
Germanus.
Prag.
Pilsen.
Budweis.
Coeln.
Eger.
Mitz.
Nutttenberg.
Taber.
Hatz.
Leitmititz.

hae ciuitates
regi imme-
diate subie-
tae sunt.

Bohemus.
Launij,
Rokovvink,
Klatovvy,
Beraim,
Most,
Hradetz,
Auschij,
Myto,
Dvvor,
Laromiertz,
Germanus.
Laun.
Rakowinck.
Glataw.
Bern.
Bruck.
Gretz.
Aust.
Maut.
Hoff.
Jaromir.

Boheimus.
Dub,
Piela,
Gilowy,
Krupka,
Loket,
Hantzburg,
Hasenburg.
Germanus.
Aeh.
Weiswasser.
Gilaw.
Graupen.
Elbogen.
Hasenburg.

hae ciuitates
Proceribus
regni subdi-
tae sunt.

Albis fl. Germanis Elbe. Bohemis,
Labe vocatur.
Moltam fl. Bohemi Vltava appellant.

TOT, lat, 1584

BOHEMIA.

IN Iohannis Dubrauij historia Bohemica sic de hac regione habetur : In Germania sita est Boiemia : ea fines ab ortu Solis ad Marcomannos & Quados, ab occasu ad Noricos protendit. Meridionalem eius plagam Pannonia superior, nūc Austria dicta, occupat, sicut Saxonia & Misnia Septentrionalem. Vniuersam Hercynia silua perpetuo ambitu cingit, clauditque circum vndique ad Amphitheatri faciem. Vnde æqua ei ferè longitudo atque latitudo, atque vtraque paulo ampliùs ducentis millibus passuum extenditur. Carolus Boiemix Rex, qui deinde imperio etiam orbis præfuit, in regiones illam duodecim descripsit, quarum vni dūtaxat vocabulum à flumine Vltauia, quod Pragam interfluit, indidit. Reliquas vndecim ab oppidis cognominauit, sed nonnulla eorum aded aspera prolatu habentur, vt nisi Boiemus sit, aut sermonis Boiemis gnarus, ægrè illa alio ore enunciauerit. Inter oppida Boiemix insigniora numerantur Marcoman-

regni urbem primariam peculiariter descripsit Georgius Handschius. Hanc typicam delineationem sumpimus ex tabula Ioannis Crigingeri, Pragæ anno 1568. edita.

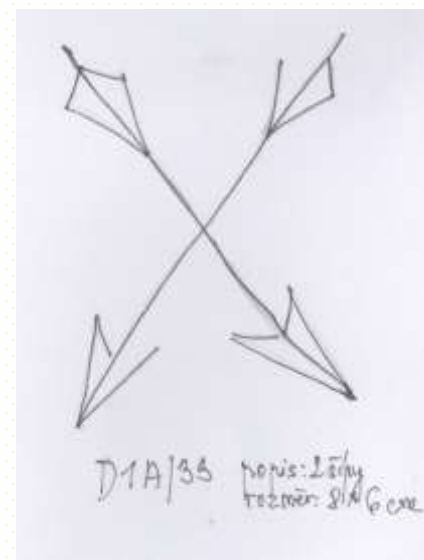
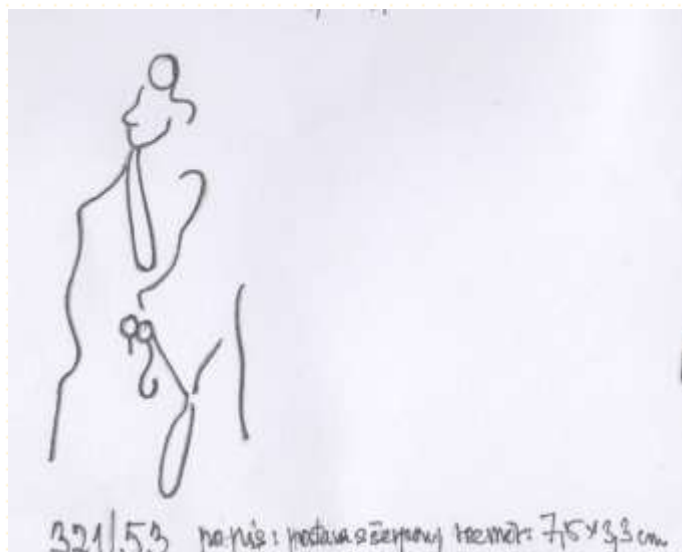
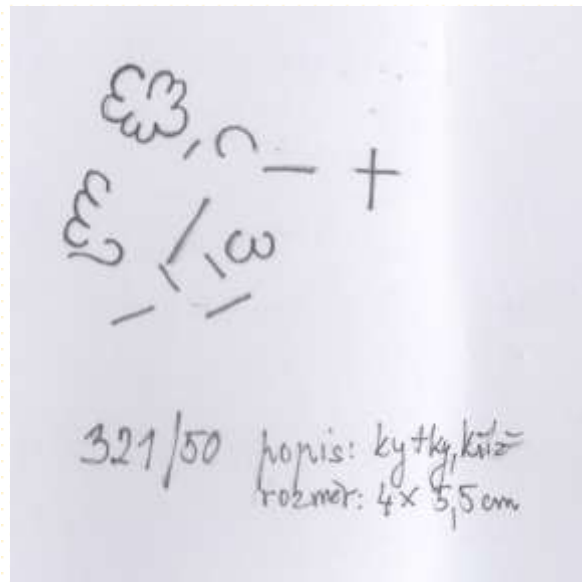
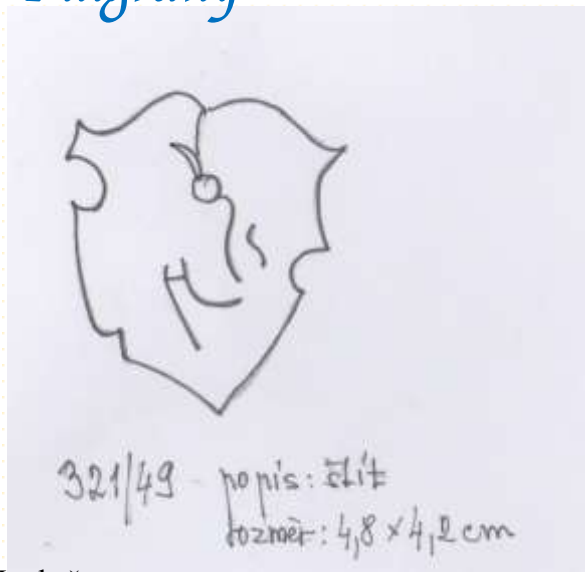
Regni huius urbium aliquot nomenclaturas ex Munstero hic adducere libuit. Omnes namque ciuitates huius regionis aliter ferè Bohemus, aliter Germanus pronunciant.

Bohemus	Germanus.		Bohemus.	Germanus.	Bohemus.	Germanus.	
<i>Praha,</i>	<i>Prag.</i>	} <i>he ciuitates regi immediate subiecta sunt.</i>	<i>Launij,</i>	<i>Laun.</i>	<i>Dub,</i>	<i>Aty.</i>	} <i>he ciuitates Proceribus regni subdiata sunt.</i>
<i>Plzen,</i>	<i>Pilsen.</i>		<i>Rokovvink,</i>	<i>Sakowinck.</i>	<i>Piela,</i>	<i>Wistwasser.</i>	
<i>Budicovvize,</i>	<i>Budwis.</i>		<i>Klatovvy,</i>	<i>Stataw.</i>	<i>Gilovvy,</i>	<i>Silaw.</i>	
<i>Kolim,</i>	<i>Coeln.</i>		<i>Berain,</i>	<i>Wern.</i>	<i>Krupka,</i>	<i>Straupen.</i>	
<i>Cheb,</i>	<i>Eger.</i>		<i>Moft,</i>	<i>Bruck.</i>	<i>Loket,</i>	<i>Elbogen.</i>	
<i>Stizibro,</i>	<i>Misz.</i>		<i>Hradetz,</i>	<i>Gretz.</i>	<i>Hantzburg,</i>	<i>Hasenburg.</i>	
<i>Hora,</i>	<i>Burtenberg.</i>		<i>Auscij,</i>	<i>Kust.</i>			
<i>Tabor,</i>	<i>Taber.</i>		<i>Myto,</i>	<i>Maut.</i>	<i>Albis fl. Germanis Elbe, Bohemis</i>		
<i>Zatez,</i>	<i>Batz.</i>		<i>Dvruor,</i>	<i>Hoff.</i>	<i>Labe vocatur.</i>		
<i>Litomiczitz,</i>	<i>Leitmititz.</i>		<i>Latomiczitz,</i>	<i>Taromicz.</i>	<i>Moltam fl. Bohemi Vltava appellant.</i>		

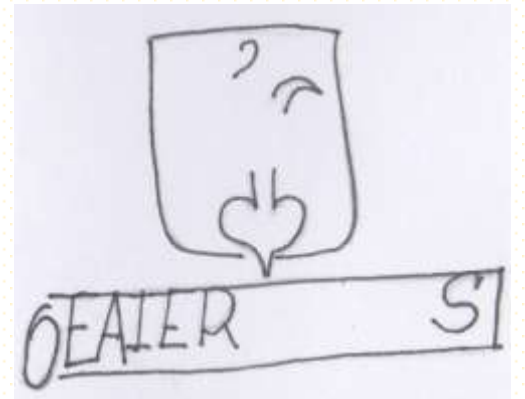
Filigrány

Filigrán Salzburg podle K. Kuchaře

2 se podařilo identifikovat podle Listera. Jde o propletené sloupy s dolním popisem EDMON DENISE z roku 1571 a zkřížené šipy z roku 1579 LISTER, Raymond, *How to identify old maps and globes: with a list of cartographers, engravers, publishers and printers concerned with printed maps and globes from c. 1500 to c. 1850*. London c1965, s. [92].

Gerard de Jode
Chorographia insignis
Regni Bohemie
Speculum Orbis Terrarum
Antverpy, 1578, 1593

Deska: 32,5 x 52,5 cm
Mapový rám: 30 x 50,7 cm
List: 40 x 53,2 cm
5,3 cm=4 velké něm. míle
8,3 cm=8 malých něm. míl
Měřítko 1:670 000

Roubík č. 212 (s. 111)

Chorographia insignis regni Bohemiae,

Authore Joanne Grigvingero (ho.) (Antverpy, 1593)

Pr. A del. Joh. Criginger, Sc. Joannes a deutecum, Lucas a deutecum

510 x 316

4 velké něm. Míle = 53 mm.

8 malých německých mil = 83 mm

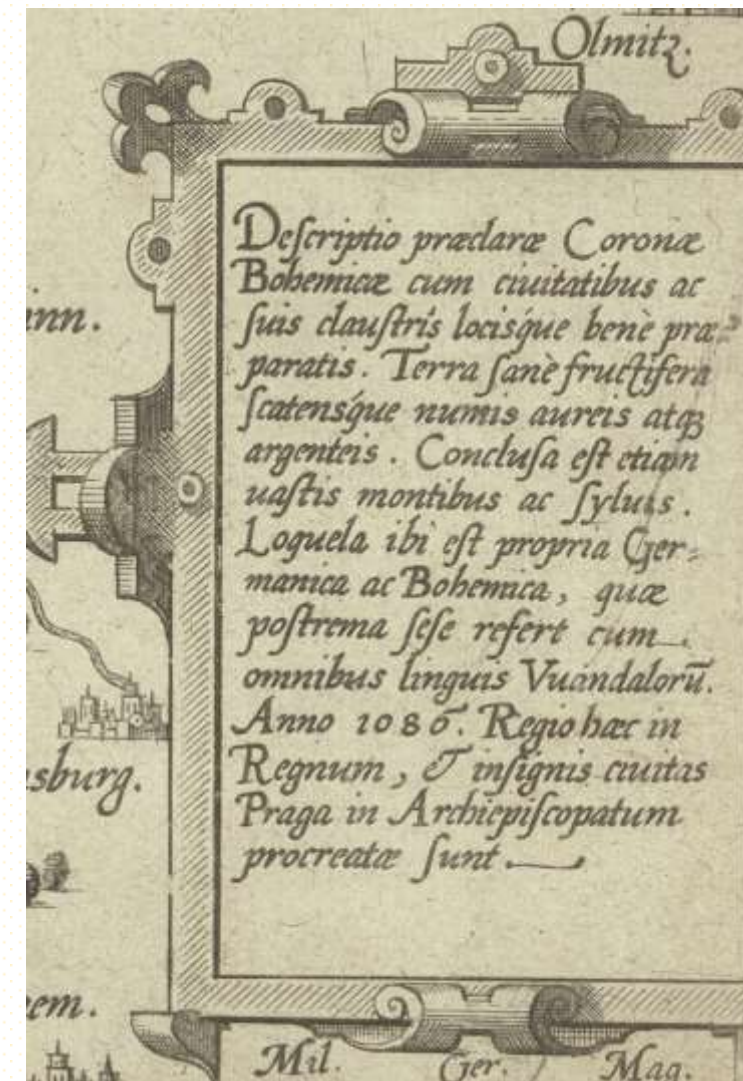
Uprostřed u Prahy český lev

Pd.lat text Descriptio praeclarae coronae Bohemiae

Z Dan. Callaria? Speculum orbis terrarum, Antverpy 1593

*Ed. Vdova a dědici Gerarda de Iudeis, typ Arnoldus Coinx. Text:
Boiohemiae nomen vaticinium*

Gerard de Jode
Chorographia insignis
Regni Bohemiae

Pars ...
Ioannes à Deuteccū Lucas à Deuteccū Fecerunt.

Doetichum, Jan van, starší (činný 1558-1601) a Doetichum,
Lucas van (činný 1566-1592). Bratři mědirytci, pracovali
v Haarlemu

Historická kartografie, PŘF UK, 2017

Criginger
v atlasech G. Mercatora,
GERMANIAE
tabulae geographicae
In: Atlas sive Cosmographicae

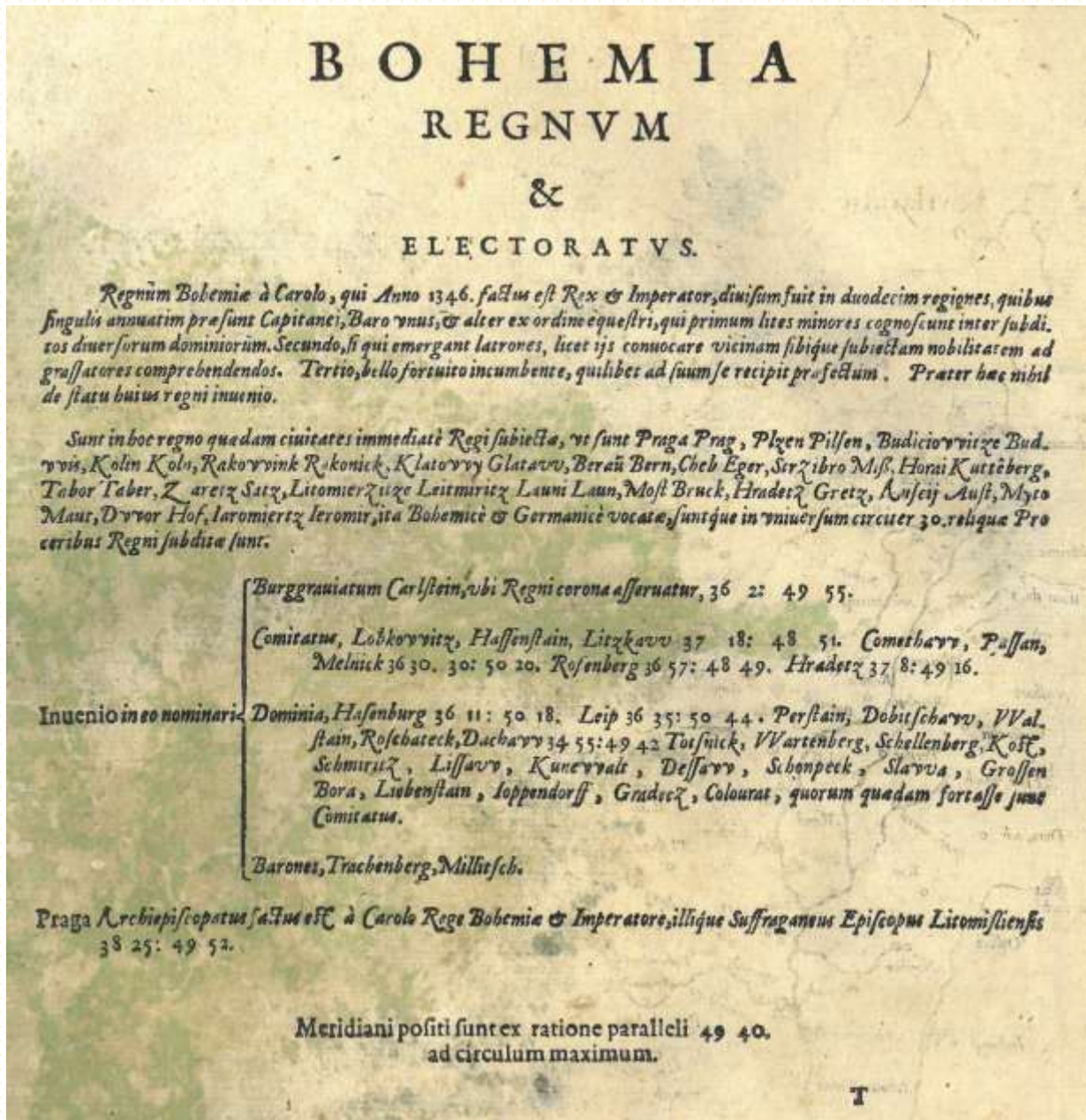
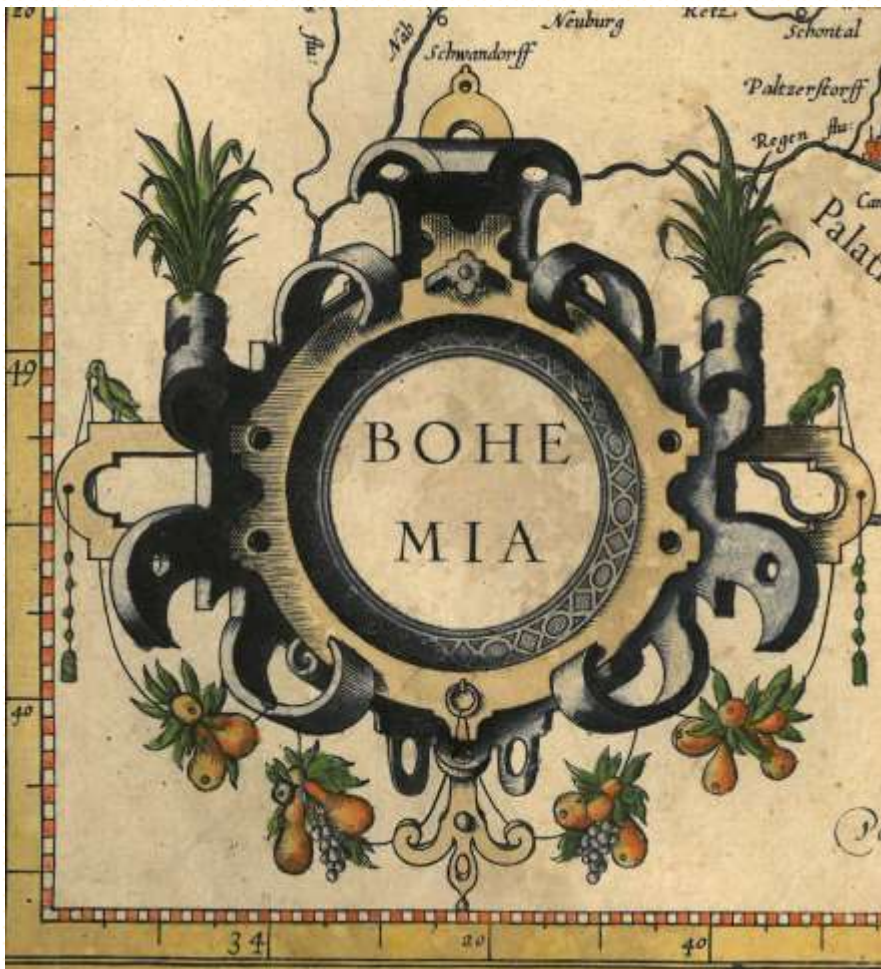
1585

BOHEMIA

Měřítko: 1:772 000

3,9 cm = 4 Milliaria com. Bohemica

Historická kartografie, PŘF UK, 2017

Text na zadní straně na foliu 105 je nadepsán
BOHEMIA REGNUM & ELECTORATVS

Závěrečné shrnutí: mapy Čech typu Crigíngera v MS PŘF UK

- Faksimíle reprodukované v Monumentech CB, (V. Švambera 1930, 1938, 1941) 3
- Faksimíle reprodukované v Monumentech CB (K. Kuchař 1960) 1
- Samostatné faksimíle: Salzburská kopie, negativy (sklo) 7
- Strahovská kopie, negativ (sklo) 1
- Samostatné faksimíle: Salzburská kopie 8
- Faksimílie samostatně soutisk obou kopií z roku 1960 5
- Originální mapy samostatné (A. Ortelius, TOT, 1570-1612) 8
- Originální mapy v atlasech (A. Ortelia, TOT, 1570-1612) 8
- Faksimílie v atlasu A. Ortelia, TOT, R.A. Skelton, 1964 1
- Originální mapy samostatné (G. De Jode, SOT, 1575, 1593) 1
- Faksimílie v atlasu De Jode SOT, , R.A. Skelton, 1965 1
- Originální mapy v atlasech G. Mercatora (1585) 1
- **Celkem faksimílií, kopií, negativů 27**
- **Celkem: originálů 18**

Děkuji za pozornost

- *Eva Novotná*
- novotn48@natur.cuni.cz
- [T.: 221 951 315](tel:221951315)

- <http://www.mapovasbirka.cz>

- <https://www.natur.cuni.cz/geografie/mapova-sbirka>

